

PADOMES IETEIKUMS**(2015. gada 14. jūlijs)****par Polijas 2015. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2015. gada konverģences programmu**

(2015/C 272/24)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam sākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju – “Eiropa 2020” –, kam pamatā ir ciešāka ekonomikas politikas koordinācija. Stratēģijā lielākoties pievērsta uzmanība galvenajām jomām, kurās jārikojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.
- (2) Padome 2015. gada 14. jūlijā, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, pieņēma Ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm, un 2010. gada 21. oktobrī tā pieņēma lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm ⁽²⁾. Tie kopā veido “integrētās pamatnostādnes”, kuras dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.
- (3) Padome 2014. gada 8. jūlijā pieņēma Ieteikumu ⁽³⁾ par Polijas 2014. gada valsts reformu programmu un sniedza atzinumu par atjaunināto Polijas 2014. gada konverģences programmu.
- (4) Komisija 2014. gada 28. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2015. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Tajā pašā dienā Komisija, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽⁴⁾, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija nebija noteikta kā viena no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (5) Eiropadome 2014. gada 18. decembrī apstiprināja prioritātes, lai veicinātu investīcijas, pastiprinātu strukturālās reformas un īstenotu atbildīgu, izaugsmi veicinošu fiskālo konsolidāciju.

⁽¹⁾ OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.⁽²⁾ Paliel spēkā ar Padomes Lēmumu 2014/322/ES (2014. gada 6. maijs) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm 2014. gadam (OVL 165, 4.6.2014., 49. lpp.).⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2014. gada 8. jūlijs) par Polijas 2014. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2014. gada konverģences programmu (OV C 247, 29.7.2014., 97. lpp.).⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

- (6) Komisija 2015. gada 26. februārī publicēja 2015. gada ziņojumu par Poliju. Tajā tika izvērtēti Polijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti 2014. gada 8. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi.
- (7) Polija 2015. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2015. gada valsts reformu programmu un 2015. gada 30. aprīlī – savu 2015. gada konverģences programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (8) Polija patlaban atrodas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā – pēc tam, kad 2015. gada jūnijā tika atcelta pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra (¹). Savā 2015. gada konverģences programmā valdība plāno pakāpeniski samazināt nominālo deficītu no 3,2 % no IKP līdz 2,7 % no IKP 2015. gadā un līdz 1,2 % no IKP 2018. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2015. gada pavasara prognozi, var uzskatīt, ka pārmērīgs deficīts jau tika novērsts 2014. gadā, kas ir gadu pirms termiņa, ņemot vērā to, ka sistēmiskās pensiju reformas neto budžeta izmaksas izskaidro, kāpēc ir pārsniegta Līgumā noteiktā atsaucēs vērtība, proti, 3 % no IKP. Saskaņā ar konverģences programmu valdība plāno sasniegt vidēja termiņa mērķi, proti, strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP, līdz 2019. gadam. Pēc tam, kad 2015. gadā valdības parāda attiecība pret IKP sasniedza maksimumu (51,7 %), valdība plāno to samazināt līdz 49,1 % 2018. gadā. Budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams attiecībā uz 2015. gadu un labvēlīgs attiecībā uz 2016. gadu. Pamatojoties uz vispārējo novērtējumu, tiek prognozēts, ka Polija izpildīs nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai 2015. gadā, jo neto izdevumu pieaugums ir zem robežvērtības. Pasākumi plānotā deficīta mērķa sasniegšanai, sākot no 2016. gada, nav pietiekami konkrēti. Ņemot vērā Komisijas 2015. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2016. gadā radīsies neliela novirze no nepieciešamajām korekcijām, jo strukturālā korekcija neatbilst prasībām. Tādēļ 2016. gadā būs nepieciešami turpmāki pasākumi. Pamatojoties uz savu konverģences programmas novērtējumu un ņemot vērā Komisijas 2015. gada pavasara prognozi, Padome uzskata – sagaidāms, ka Polija kopumā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Nodokļu ieņēmumus varētu palielināt, mazāk izmantojot pašreiz plaši piemērotās samazinātās PVN likmes un uzlabojot nodokļu administrēšanas efektivitāti.
- (9) Polijas fiskālajam regulējumam nāktu par labu, ja tiktu izveidota neatkarīga struktūra – vai nu atsevišķa institūcija vai kādas eksistējošas institūcijas ietvaros –, kas būtu atbildīga par fiskālo noteikumu ieviešanas *ex ante* un *ex post* pārbaudēm, makroekonomisko un budžeta prognožu novērtējumu un publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspējas analīzi.
- (10) Polija 2013. gada beigās apturēja 1999. gada sistēmisko pensiju reformu. Lai gan tas īstermiņā atviegloja budžetu, 1999. gada sistēmiskās pensiju reformas apturēšana neuzlabo publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspēju, jo īslaicīgo atvieglojumu, ko rada augstākas sociālās iemaksas un zemāki procentu maksājumi, atsvērs lielāki pensiju maksājumi no valsts pensiju pilāra nākotnē. Kopumā 1999. gada sistēmiskās pensiju reformas apturēšana rada riskus Polijas publiskajām finansēm ilgtermiņā.
- (11) Lauksaimniekiem un kalnračiem piešķirtās sociālā nodrošinājuma priekšrocības joprojām apgrūtina profesionālo mobilitāti un rada ievērojamas izmaksas publiskajām finansēm. Šīs preferenču sistēmas attur cilvēkus no pāriešanas uz produktīvākām nozarēm, rada slēpto bezdarbu, un zemo iemaksu dēļ tās lielākoties subsidē nodokļu maksātāji. 2014. gadā Polijas lauksaimniecības nozarē bija nodarbināti 11,5 % darbaspēka, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz vidējo rādītāju ES, bet tajā tiek radīti tikai 3,3 % no valsts bruto pievienotās vērtības. Valsts subsīdijas sociālā nodrošinājuma sistēmās lauksaimniekiem sasniedz gandrīz 1 % no IKP un kalnraču pensijās – 0,5 % no IKP. Saikne starp iemaksām un pabalstiem ir vāja, un iemaksas parasti balstās uz vienotu likmi. Lauksaimniekus ar lieliem ienākumiem nevar sistemātiski izslēgt no sistēmas, un tādēļ sistēma var tikt izmantota ļaunprātīgi. Sistēmas ieviešana lauksaimnieku ienākumu reģistrēšanai un novērtēšanai būtu neizstājams pirmais solis ceļā uz lauksaimnieku sociālā nodrošinājuma sistēmas reformu.
- (12) Polijā joprojām pastāv darba tirgus segmentācija. Pagaidu darba līgumu īpatsvars ir visaugstākais Savienībā, bet pārejas no pagaidu nodarbinātības uz nodarbinātību uz nenoteiktu laiku īpatsvars ir zems, un darba samaksas atšķirība ir visaugstākā Savienībā. Neelastīgā atlaišanas kārtība, ilgā tiesvedība un citi šķēršļi darba devējiem veicina darba līgumu uz noteiktu laiku un nestandarta darba līgumu slēgšanu. Turklāt tā rezultātā, ka izmaksas saistībā ar līgumiem, uz kuriem attiecas Darba kodekss, tiek uzskatītas par augstām, pārmērīgi tiek izmantoti civiltiesību līgumi (*umowy cywilnoprawne*), kas darba devējiem ir izdevīgi mazāku sociālā nodrošinājuma iemaksu dēļ. Taču lielais tāda veida līgumu īpatsvars, kas saistīti ar mazākām iemaksām, var samazināt pieejamās nodarbinātības kvalitāti, jo īpaši gados jauniem darba ņēmējiem. Jauniešu bezdarba līmenis ir augsts, kas daļēji ir tādēļ, ka potenciālo darba ņēmēju kvalifikācija un prasmes neatbilst darba tirgus vajadzībām. Tādēļ ir nepieciešami

(¹) Padomes Lēmums (ES) 2015/1026 (2015. gada 19. jūnijs), ar kuru atceļ Lēmumu 2009/589/EK par pārmērīgu budžeta deficītu Polijā (OV L 163, 30.6.2015., 37. lpp.).

turpmāki centieni reformēt profesionālās izglītības un apmācības sistēmu un palielināt līdzdalību mūžizglītībā, kuras līmenis pašlaik ir zems. Sieviešu līdzdalība darba tirgū joprojām ir zema. Lai risinātu šo problēmu, Polija ir uzlabojusi pirmsskolas izglītības pieejamību, taču tā joprojām ir to dalībvalstu vidū, kurās ir vissliktākie rādītāji attiecībā uz bērnu aprūpes pakalpojumu pieejamību.

- (13) Dzelzeļa nozari negatīvi ietekmē augstā sliežu ceļu piekļuves maksa un nepietiekamais valsts finansējums. Regulatīvās un administratīvās vides dēļ projektu izstrādāšanas un īstenošanas procedūras parasti ir ilgas un sarežģītas. Lai gan nesen veiktās izmaiņas tiesību aktos var pozitīvi ietekmēt dzelzeļa pārvadājumus, tās, visticamāk, neietekmēs 2007.–2013. gada plānošanas periodā sāktos investīciju projektus. Tomēr paredzams, ka 2014.–2020. gadā ES finansējums dzelzeļa nozarei tiks ievērojami palielināts.
- (14) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Polijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2015. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi konverģences programmu un valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Polijai adresētiem ieteikumiem. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Polijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jāstiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1. līdz 4. ieteikumā.
- (15) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi konverģences programmu, un tās atzinums ⁽¹⁾ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Polijai 2015. un 2016. gadā rīkoties šādi.

1. Pēc pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas panākt fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi gan 2015., gan 2016. gadā. Izveidot neatkarīgu fiskālo padomi. Paplašināt nodokļu bāzi, jo īpaši ierobežojot plašās samazināto PVN likmju sistēmas izmantošanu.
2. Sākt procesu lauksaimniekiem un kalnračiem piemērojamās pensiju sistēmas saskaņošanai ar citiem darbiniekiem piemērojamo pensiju sistēmu un pieņemt laika grafiku pakāpeniskai pilnīgai saskaņošanai; ieviest lauksaimnieku ienākumu novērtēšanas un reģistrēšanas sistēmu.
3. Veikt pasākumus, lai samazinātu pagaidu darba un civiltiesisko līgumu pārmērīgo izmantošanu darba tirgū.
4. Novērst šķēršļus investīcijām dzelzeļa projektos.

Briselē, 2015. gada 14. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
P. GRAMEGNA

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.